

Rycina 4-2

Zdjęcie rentgenowskie torbieli małżowiny nosowej u 6-miesięcznej jałówki.

gnostycznych może być konieczne leczenie objawowe lub wspomagające, by zapobiec niedotlenieniu wywołanemu przez stres. W celu zapewnienia bezpiecznego postępowania diagnostycznego należy rozważyć tracheotomię. Częstym i potencjalnie śmiertelnym błędem popełnianym przez niedoświadczonych klinicystów jest nieprawidłowa interpretacja zachowania zwierzęcia cierpiącego z powodu niedotlenienia jako narowistości, wymagającej dodatkowego poskromienia. Gdy zwierzę niewydolne oddechowo szarpie się podczas badania, zwykle jest niedotlenione oraz bardzo przestraszone. W takich wypadkach należy rozluźnić wszystkie elementy ograniczające ruchy głowy i szyi, zwierzę powinno mieć możliwość „zaczepienia oddechu”. Dalsze poskramianie może w takiej sytuacji doprowadzić do uduszenia. Chociaż rokowanie w przypadku wad wrodzonych zależy od ostatecznego rozpoznania, zazwyczaj jest ostrożne bądź złe.

Nabyte

Etiologia i objawy kliniczne. Nabyte mechaniczne lub obturacyjne choroby dróg oddechowych mogą występować u cieląt lub bydła dorosłego. Większość z tych zmian jest wynikiem powiększenia się lub stanu zapalnego tkanek i struktur położonych poza drogami oddechowymi. W większości przypadków zajęcie górnych dróg oddechowych jest spowodowane przez tkanki miękkie, takie jak ropnie gardła, stany zapalne tkanki łącznej przestrzeni zagardłowej, martwicowe zapalenie

krtani, obrzęki ropno-ziarniniakowe (np. choroba drewnianego języka), powiększone węzły chłonne, nowotwory, ciała obce lub powiększone zatoki szczękowe. Prawdopodobnie najczęściej przyczyną niedrożności są ropnie gardła i martwicowe zapalenie krtani. Ropnie gardła i zapalenie tkanki łącznej przestrzeni pozagardłowej mogą powstawać w wyniku urazów jamy gębowej u zwierząt, którym podaje się doustnie leki, chociaż obserwuje się je też u zwierząt, u których wcześniej nie stwierdzono urazu gardła.

Niezależnie od przyczyny, postępująca duszność wdechowa jest głównym objawem obserwowanym u bydła dotkniętego tym schorzeniem. Ropniom gardła i przewlekłym zapaleniom zatok szczękowych może towarzyszyć gorączka. Jednostronny wypływ z nozdrzy lub zmniejszony przepływ powietrza w jednym z nozdrzy może towarzyszyć zapaleniu zatok szczękowych oraz jednostronnemu nowotworowi części nosowej gardła. Limfadenopatia może być pierwotnym objawem chorób nowotworowych, takich jak młodzieńczy chłoniakomięsak lub chłoniakomięsak bydła dorosłego, lub wtórnym objawem infekcji tkanek miękkich (ryc. 4-3 i 4-4). Jednostronny zespół Hornera i postępujący wytrzeszcz były obserwowane w przebiegu wolno rosnących gruczolaków wywodzących się z nabłonka układu oddechowego, które rozwijały się w części nosowej gardła (ryc. 4-5). W przypadku jednostronnego zwężenia górnych dróg oddechowych objawy często nasilają się, gdy jest gorąco. Zwierzę z zespołem Hornera może w gorące dni oddychać przez otwartą jamę gębową z powodu rozszerzenia naczyń i obrzęku błony śluzowej (ryc. 4-6). U zwierząt z przewlekłym stanem zapalnym lub rozpadającym się guzem niekiedy występuje cuchnący oddech. Właściciel może też informować o pogłębiającym się charczącym oddechu, który prowadzi do oddychania przez otwartą jamę gębową. Stany zapalne charakteryzuje zwykle ostrzejszy przebieg niż procesy nowotworowe, chociaż nie jest to regułą. W przypadku niektórych schorzeń, takich jak przewlekłe zapalenie zatok szczękowych, ropnie gardła, ropnie przestrzeni zagardłowej oraz mięsak limfatyczny, czasami bywa widoczny wyraźny zewnętrzny obrzęk.

Rozpoznanie. Pierwszą procedurą diagnostyczną jest przeprowadzenie pełnego badania klinicznego oraz omacywanie i ocena stanu jamy gębowej. Powinno się też ocenić zapach wydychanego powietrza oraz symetrię jego przepływu przez nozdrza. Jeżeli podejrzewa się przewlekłe zapalenie zatok szczękowych, należy dokładnie zbadać zęby przedtrzonowe i trzonowe w celu wykrycia istniejących nieprawidłowości.

Badanie endoskopowe powinno zostać przeprowadzone w celu wykrycia zmian lub identyfikacji okolicy, z której wywodzą się tkanki wkraczające na obszar dróg oddechowych. W czasie badania endoskopowego cieląt i krów z ciężką dusznością obserwuje się obrzęk większości błon śluzowych (np. podniebienia miękkiego, krtani i części od-